

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เรื่องที่ 3 การวัดและประเมินผล

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล

1 ตุลาคม 2561

การวัดและประเมินผลการเรียนเป็นภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งของสถานศึกษา ที่จะช่วยให้สถานศึกษาทราบความก้าวหน้าของผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจะต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการปฏิบัติจริงที่เหมาะสมกับลักษณะธรรมชาติของรายวิชา และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละสาระการเรียนรู้ ตลอดจนความสอดคล้องกับระดับการศึกษา โดยจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

หลักการ

1. สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้รับผิดชอบในการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน

2. เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียน

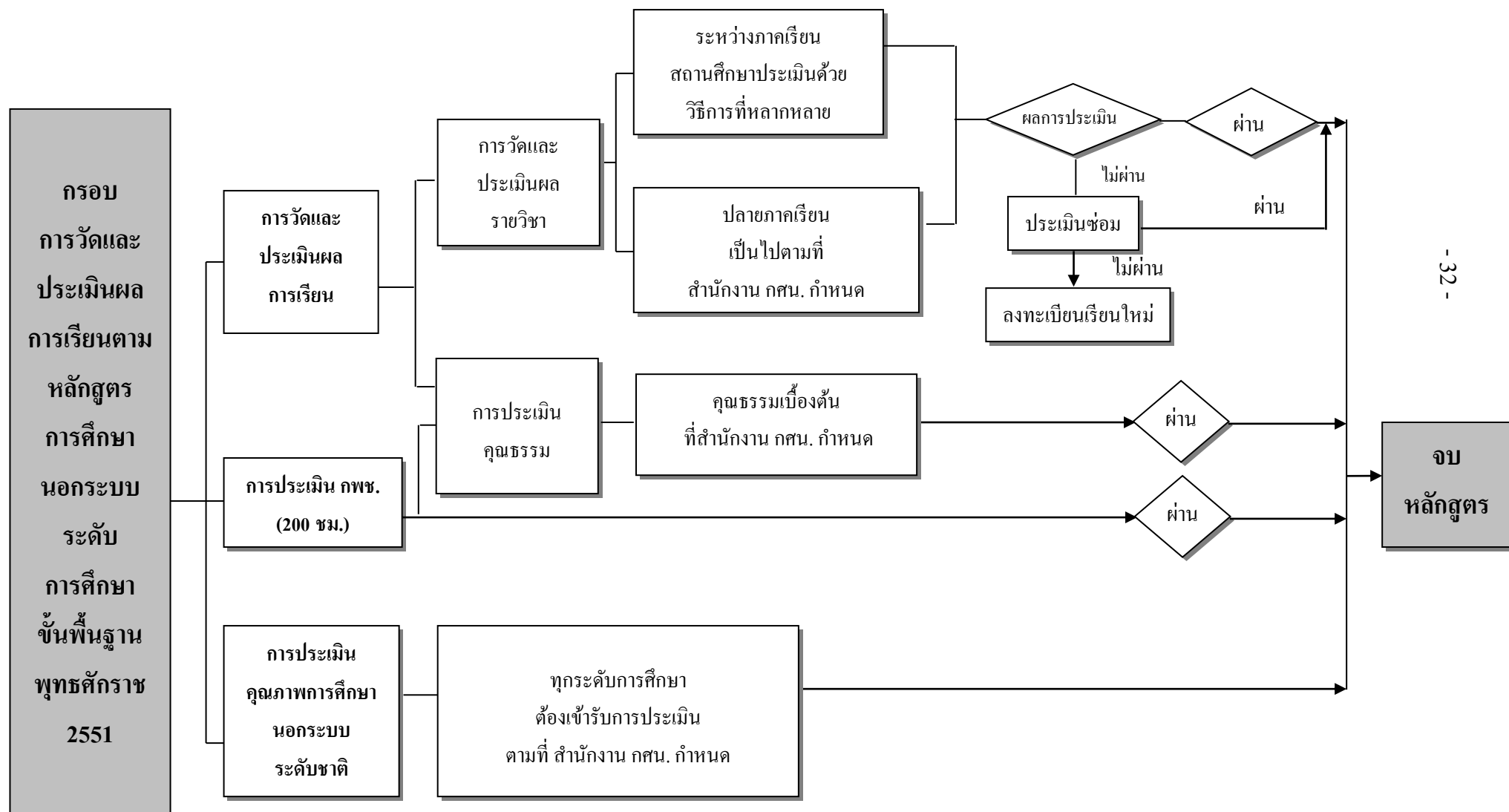
3. ให้มีการประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ให้ดำเนินการควบคู่ไปกับกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยต้องดำเนินการด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายให้สอดคล้องกับระดับการศึกษา และธรรมชาติรายวิชา

5. สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษาและรูปแบบการศึกษาต่าง ๆ

6. การวัดและประเมินผลจะต้องได้มาตรฐานและมีคุณภาพตามที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนด

แผนภูมิแสดงกรอบการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

กรอบการวัดและประเมินผลการเรียน

กรอบการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีดังนี้

1. การวัดและประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา เป็นการประเมินเพื่อทราบสภาพและ
ความก้าวหน้า ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมจริยธรรม อันเป็นผลมาจากการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาในแต่ละรายวิชา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต
การสัมภาษณ์ ประเมินจากแฟ้มสะสมงาน ประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานการเรียนรู้
(Performance Evaluation) ประเมินการปฏิบัติจริง (Authentic Assessment) ทดสอบย่อย (Quiz)
ประเมินจากกิจกรรม โครงการ หรือแบบฝึกหัด เป็นต้น โดยเลือกให้สอดคล้องและเหมาะสมกับ
ธรรมชาติของรายวิชา ควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

การกำหนดคะแนนระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่
สำนักงาน กศน. กำหนด โดยการวัดผลระหว่างภาคเรียนสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ สำหรับการ
วัดผลปลายภาคเรียน ให้เป็นไปตามที่สำนักงาน กศน. กำหนด

2. การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) เป็นเงื่อนไขหนึ่งในการจบหลักสูตร
ในแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งผู้เรียนทุกคนต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อการพัฒนาตนเอง
ครอบครัว ชุมชนและสังคม จำนวนไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง ตามเกณฑ์การประเมินที่สถานศึกษา
กำหนด โดยประเมินจากโครงการ หรือกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต และให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม
ในการประเมิน

3. การประเมินคุณธรรม เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่ผู้เรียนทุกคนต้องได้รับการประเมินตามเกณฑ์
ที่สถานศึกษากำหนด จึงจะได้รับการพิจารณาให้จบหลักสูตรในแต่ละระดับการศึกษา โดยคณะกรรมการ
การวัดและประเมินผลของสถานศึกษาพิจารณาคุณธรรมเบื้องต้น ที่สำนักงาน กศน. กำหนด ทั้งนี้
สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มเติมได้ โดยเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและ
ประกาศให้ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการประเมินคุณธรรม

4. การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ สถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคน
ที่เรียนในภาคเรียนสุดท้ายของทุกระดับการศึกษา ได้เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบ
ระดับชาติ ตามที่สำนักงาน กศน. กำหนด

ผลการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ จะนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และคุณภาพการศึกษา ของแต่ละสถานศึกษา และภาพรวมของสำนักงาน กศน. ต่อไป หากผู้เรียนไม่เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติจะมีผลทำให้ไม่จบหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

เกณฑ์การจบหลักสูตร

ผู้เรียนทั้งระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีเกณฑ์การจบหลักสูตรในแต่ละระดับการศึกษา ดังนี้

1. ผ่านเกณฑ์การประเมินการเรียนรู้และได้หน่วยกิตในรายวิชา แต่ละระดับการศึกษา ตามโครงสร้างหลักสูตร คือ
 - 1.1 ระดับประถมศึกษา ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 36 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต
 - 1.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 40 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต
 - 1.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต แบ่งเป็นวิชาบังคับ 44 หน่วยกิต และวิชาเลือกไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต
2. ผ่านกระบวนการประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) ไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง
3. ผ่านกระบวนการประเมินคุณธรรม ในระดับพอใช้ขึ้นไป
4. เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ

การบริหารการวัดและประเมินผล

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีกระบวนการคิดวิเคราะห์และปลูกฝังให้มีคุณธรรมจริยธรรม ตามจุดหมายของหลักสูตรนั้น ดังนั้น การวัดและประเมินผลการเรียนจะต้องให้สอดคล้องกับจุดหมายดังกล่าว ซึ่งเป็นภารกิจที่สำคัญและจำเป็นของสถานศึกษา

สำนักงาน กศน. จึงได้จัดทำแนวทางการวัดและประเมินผล เพื่อให้สถานศึกษาพิจารณานำไปกำหนดเป็นแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ดังนี้

1. ภารกิจของสถานศึกษาในการวัดและประเมินผลการเรียน

สถานศึกษามีภารกิจในการวัดและประเมินผลการเรียน ดังนี้

1.1. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลการเรียน

สถานศึกษาต้องจัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา สำหรับให้ผู้เกี่ยวข้องรับรู้และถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน เพื่อให้การประเมินผลการเรียนของสถานศึกษามีความถูกต้อง ยุติธรรม และมีผลการดำเนินงานที่น่าเชื่อถือ เป็นที่ยอมรับของสังคม

1.2 การเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาจะต้องจัดทำระเบียบหรือแนวปฏิบัติในการเทียบโอนผลการเรียน ให้เป็นส่วนหนึ่งของผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตามที่สำนักงาน กศน. กำหนด

1.3 การวัดและประเมินผลผู้เรียน

สถานศึกษาต้องดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียน ดังนี้

1.3.1 การวัดและประเมินผลเป็นรายวิชา ประกอบด้วย

- 1) การวัดและประเมินผลก่อนเรียน
- 2) การวัดและประเมินผลระหว่างภาคเรียน
- 3) การวัดและประเมินผลปลายภาคเรียน

1.3.2 การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.)

1.3.3 การประเมินคุณธรรม

1.3.4 การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ

1.4. การประเมินซ่อม

สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนที่ไม่ผ่านการประเมินรายวิชา เข้ารับการประเมินซ่อม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การทดสอบ หรือการมอบหมายให้ทำรายงานเพิ่มเติม หรือการจัดทำเพิ่มสะสมงาน หรือการเข้าร่วมกิจกรรม หรืออื่นๆ ตามที่สถานศึกษากำหนด โดยให้ค่าระดับผลการเรียนไม่เกิน 1

ทั้งนี้ จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ ก่อนเปิดภาคเรียนถัดไป

1.5. การรายงานการประเมินผลการเรียน

สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน เป็นรายบุคคล รายกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนเอง ครูใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลตามจุดหมายของหลักสูตร

1.6. การอนุมัติการจบหลักสูตร

สถานศึกษาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์การจบหลักสูตร การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และอนุมัติการจบหลักสูตร

1.7. การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา

สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารแสดงข้อมูลและสถานภาพทางการศึกษาของผู้เรียน เพื่อใช้สำหรับตรวจสอบ สื่อสาร ส่งต่อ และรับรองผลการเรียนของผู้เรียน หลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษาจะต้องจัดทำแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

1.7.1 เอกสารหลักฐานการศึกษาควบคุมและบังคับแบบ ประกอบด้วย

- 1) ระเบียบแสดงผลการเรียน (กศน. 1)
- 2) ประกาศนียบัตร (กศน. 2)
- 3) แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา (กศน. 3)

1.7.2 เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษาดำเนินการเอง เช่น แบบบันทึกผลการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (กศน.4) แบบอนุมัติผลการจบหลักสูตร แบบรายงานแสดงผลการเรียนเฉลี่ย GPA ของนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และอื่นๆ

1.8. การกำกับ ติดตามและประเมินผลการเรียน

สถานศึกษาจะต้องมีการวางแผน กำกับ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินการ ประเมินผลการเรียน เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นได้ทันเหตุการณ์ โดยให้มีผู้รับผิดชอบดำเนินการกำกับ ติดตามในเรื่องต่าง ๆ เช่น

1.8.1 มีการประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในแต่ละรายวิชา

1.8.2 มีการประเมินผลการเรียนรู้ และบันทึกผลหลังการเรียนที่จบเนื้อหาในแต่ละเรื่อง ทุกครั้ง แล้วนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นปัจจุบัน

1.8.3 มีการตรวจผลงานผู้เรียน พร้อมให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงผลงานผู้เรียน

2. บทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ทั้งผู้เรียน ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับผู้สอนและบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาเป็นไปตามระเบียบ หรือแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา จึงควรกำหนดภารกิจการวัดและประเมินผลการเรียนให้บุคลากรฝ่ายต่าง ๆ ของสถานศึกษารับผิดชอบ ดังนี้

ผู้ปฏิบัติ	บทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล
1. คณะกรรมการสถานศึกษา	1.1 ให้ความเห็นชอบระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ระดับ แนวปฏิบัติของสถานศึกษา 1.2 ให้ความเห็นชอบพฤติกรรมบ่งชี้การประเมินคุณธรรมเบื้องต้น ที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียน 1.3 ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล การเรียนรู้
2. คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการของสถานศึกษา	2.1 กำหนดแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลรายวิชา 2.2 กำหนดพฤติกรรมบ่งชี้และแนวปฏิบัติการประเมินคุณธรรม สำนักงาน กศน.กำหนด 2.3 จัดทำระเบียบแนวปฏิบัติการเทียบโอนให้สอดคล้องกับแนวทางการ เทียบโอนที่สำนักงาน กศน.กำหนด
3. คณะกรรมการการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา	3.1 จัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับนโยบายของ กศน. 3.2 จัดทำเครื่องมือประเมินผลก่อนเรียน ประเมินผลระหว่างเรียน และประเมินผลปลายภาคเรียน 3.3 ตรวจสอบผลการประเมินและจัดทำรายงานการประเมินผล การเรียนรู้รายวิชา 3.4 ประเมินผลการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต 3.5 สรุปผลการประเมินคุณธรรม 3.6 ให้คำแนะนำกับครูและผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำเครื่องมือการ ประเมินผลก่อนเรียน และระหว่างภาคเรียน 3.7 สนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานการวัดและประเมินผล ให้เป็นไปตามแนวทางที่สถานศึกษากำหนด
4. ครู	4.1 วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และจัดทำรายงานผลการเรียน ของผู้เรียน 4.2 จัดทำเครื่องมือดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ก่อนเรียน ระหว่างเรียน 4.3 เป็นที่ปรึกษา ดูแล ควบคุม และประเมินการดำเนินการ โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน 4.4 ดำเนินการประเมินคุณธรรมของผู้เรียนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง

ผู้ปฏิบัติ	บทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล
5. เจ้าหน้าที่ทะเบียน	5.1 ตรวจสอบ เอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการลงทะเบียนเรียนรายวิชาการเทียบ โอนผลการเรียน กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต และอื่นๆ พร้อมผลการประเมินดังกล่าวให้เรียบร้อยก่อนบันทึกข้อมูล 5.2 รวบรวม ตรวจสอบบันทึก และประมวลผลข้อมูลการประเมินผลการเรียนของผู้เรียนแต่ละคน 5.3 จัดทำรายงานการประเมินผลการเรียนเสนอผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อขออนุมัติ และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ 5.4 ตรวจสอบและสรุปข้อมูลผลการเรียนของผู้เรียน เมื่อย้ายสถานศึกษาหรือจบหลักสูตร และเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาลงนามรับรองหรืออนุมัติการจบหลักสูตร 5.5 จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
6. ผู้บริหารสถานศึกษา	6.1 กำกับ ดูแล นิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษา 6.2 อนุมัติโครงการ/กิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตและผลการผ่านกิจกรรม 6.3 อนุมัติผลการเทียบโอน 6.3 อนุมัติผลการเรียนรายวิชา 6.4 อนุมัติผลการประเมินคุณธรรม 6.5 อนุมัติการจบหลักสูตร

หมายเหตุ ครูในที่นี้หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3. แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีเป้าหมายสำคัญเพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร โดยนำไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน และนำไปปรับปรุงแก้ไขการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปใช้ในการพิจารณาตัดสินความสำเร็จทางการศึกษาของผู้เรียน

การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย

3.1 การวัดและประเมินผลการเรียน

3.1.1 การวัดและประเมินผลการเรียนรายวิชา

3.1.2 การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

3.1.3 การประเมินคุณธรรม

3.2 การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ

3.1. การวัดและประเมินผลการเรียน

3.1.1 การวัดและประเมินผลการเรียนรายวิชา

หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดสาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 สาระการเรียนรู้ คือ ทักษะการเรียนรู้ ความรู้พื้นฐาน การประกอบอาชีพ ทักษะการดำเนินชีวิต และการพัฒนาสังคม โดยแต่ละสาระการเรียนรู้ประกอบด้วยรายวิชาต่างๆ กำหนดให้มีการวัดและประเมินผลเป็นรายวิชาก่อนเรียน ระหว่างภาคเรียน และปลายภาคเรียน เพื่อทราบสภาพและความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมจริยธรรม อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาในแต่ละรายวิชาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ประเมินจากแฟ้มสะสมงาน ประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานการเรียนรู้ (Performance Evaluation) ประเมินการปฏิบัติจริง (Authentic Assessment) ทดสอบย่อย (Quiz) ประเมินจากกิจกรรม โครงการ หรือแบบฝึกหัด เป็นต้น โดยเลือกให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับธรรมชาติของรายวิชา ควบคู่ไปกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

การกำหนดคะแนนระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงาน กศน. กำหนด โดยการวัดผลระหว่างภาคเรียนสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ สำหรับการวัดผลปลายภาคเรียน ให้เป็นไปตามที่สำนักงาน กศน. กำหนด ดังนี้

1.หนังสือ สำนักงาน กศน. ที่ ศธ 0210.03/1164 เรื่อง การกำหนดสัดส่วนคะแนนระหว่างภาคเรียนต่อปลายภาคเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2553

1) สัดส่วนคะแนนการวัดและประเมินผลระหว่างภาคเรียนต่อปลายภาคเรียน เป็น 60 ต่อ 40 โดยผู้เรียนต้องเข้าสอบปลายภาคเรียน และรวมคะแนนทั้งระหว่างภาคเรียนและปลายภาคเรียนแล้ว ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 จึงจะผ่านการเรียนในรายวิชานั้น

2) การจัดทำแบบทดสอบในรายวิชาบังคับ สำนักงาน กศน.ร่วมกับสถาบัน กศนภาค จัดทำแบบทดสอบปลายภาคเรียนและกำหนดตารางสอบปลายภาคเรียน ในรายวิชาที่แจ้งสถานศึกษาไปแล้วเท่านั้น หากสถานศึกษาใดเปิดรายวิชาบังคับนอกเหนือจากนี้ ให้ขออนุมัติมาเป็นรายกรณีไป

3) การจัดทำแบบทดสอบรายวิชาเลือกให้สำนักงาน กศน. กทม./จังหวัด ร่วมกับสถานศึกษาในพื้นที่ดำเนินการจัดทำแบบทดสอบวัดผลและประเมินผลปลายภาคเรียน และกำหนดตารางสอบไม่ให้ทับซ้อนกับตารางสอบรายวิชาบังคับ ที่สำนักงาน กศน. กำหนด

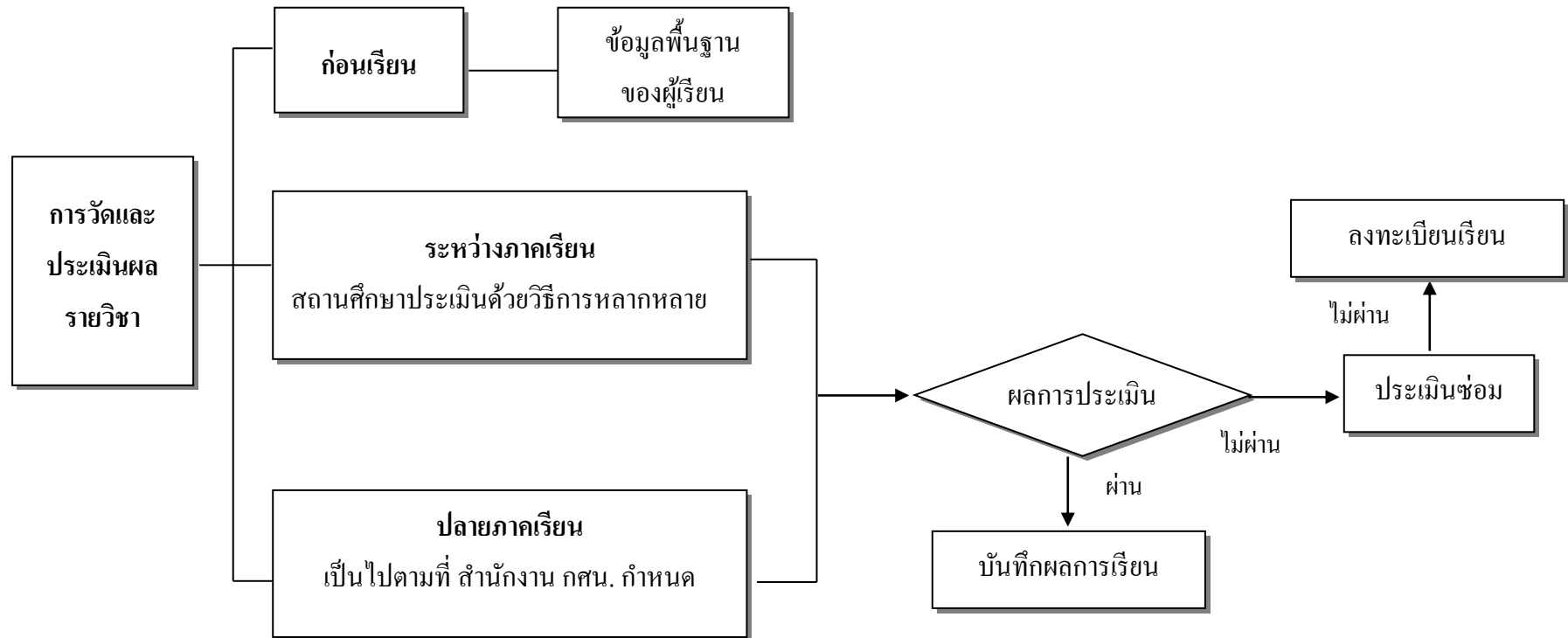
2. ประกาศสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เรื่อง ปรับเกณฑ์การวัดและประเมินผล และการกำหนดระยะเวลาในการมีสิทธิ์เข้าสอบปลายภาคเรียน หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2555

1) คะแนนทดสอบปลายภาคเรียนในรายวิชาบังคับทุกระดับการศึกษา ผู้เรียนต้องได้คะแนนสอบปลายภาคเรียนอย่างน้อยร้อยละ 30 ของคะแนนสอบปลายภาค (12 คะแนนจาก 40 คะแนน)

2) กำหนดระยะเวลาเรียนมาเป็นเกณฑ์ในการมีสิทธิ์เข้าสอบปลายภาคเรียน โดยกำหนดให้ผู้เรียนที่เรียน โดยวิธีการเรียนรู้แบบ กศน. ต้องมีเวลาในการพบกลุ่ม หรือพบครูไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาตามแผนการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ตกลงร่วมกับครู จึงจะมีสิทธิ์เข้าสอบ

ถ้าผู้เรียนมีระยะเวลาในการพบกลุ่มหรือพบครูไม่ถึงร้อยละ 75 แต่ถึงร้อยละ 50 ให้อยู่ในดุลพินิจของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะพิจารณาอนุญาตให้เข้าสอบปลายภาคเรียน ถ้าไม่อนุญาตให้เข้าสอบปลายภาคเรียนให้ผู้เรียนผู้นั้นได้ระดับผลการเรียนเป็น “ 0 ” (การกำหนดระยะเวลาตามเกณฑ์ดังกล่าว ยกเว้นนักศึกษาของสถาบันการศึกษาทางไกล)

แผนภูมิการวัดและประเมินผลรายวิชา

แนวทางการวัดและประเมินผลรายวิชา สถานศึกษาควรดำเนินการประเมินผลรายวิชาดังนี้

1) การวัดและประเมินผลก่อนเรียน เป็นการตรวจสอบความรู้ ทักษะและความพร้อมต่างๆ ของผู้เรียนเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพความพร้อมและความรู้พื้นฐานของผู้เรียน

2) การวัดและประเมินผลระหว่างภาคเรียน ให้สถานศึกษาดำเนินการประเมินผลระหว่างภาคเรียน เพื่อทราบความก้าวหน้าทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและผลงาน อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจำแนกเป็น 2 ส่วนดังนี้

(1). กำหนดสัดส่วนการวัดและประเมินผลรายวิชาใน **สาระความรู้พื้นฐาน** ระหว่างภาคเรียน เป็นไปตามเกณฑ์ที่สำนักงาน กศน. กำหนด โดยการประเมินระหว่างภาคเรียน ให้มีการประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่องเพื่อทราบพัฒนาการของผู้เรียน ทั้งนี้สถานศึกษาอาจกำหนดให้มีการทดสอบระหว่างภาคเรียนได้ตามความเหมาะสม และจัดให้มีการประเมินด้วยวิธีอื่นๆ เช่น ทำแบบฝึกหัดและรายงาน การนำเสนอผลงาน การทำแฟ้มหรือโครงการ ฯลฯ โดยสถานศึกษาควรกำหนดคะแนนระหว่างภาคเรียนว่าจะประเมินจากกิจกรรมอะไรในสัดส่วนคะแนนเท่าไรตามความเหมาะสม ข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมในแต่ละครั้งให้สถานศึกษานำไปพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน

(2) การกำหนดสัดส่วนการวัดและประเมินผลรายวิชาในอีก 4 สาระ ได้แก่ **สาระทักษะการเรียนรู้ สาระการประกอบอาชีพ สาระทักษะการดำเนินชีวิต และสาระการพัฒนาสังคม** การวัดและประเมินผลอาจใช้วิธีการที่หลากหลายให้สอดคล้องกับสาระรายวิชา วิธีชีวิต และกระบวนการเรียนรู้ เช่น การประเมินความรู้ ความเข้าใจ การประเมินทักษะการสื่อสาร การประเมินทักษะการปฏิบัติ ฯลฯ โดยสถานศึกษาควรกำหนดคะแนนระหว่างภาคเรียนว่าจะประเมินจากกิจกรรมอะไรในสัดส่วนคะแนนเท่าไรตามความเหมาะสม ข้อมูลจากการประเมินกิจกรรมในแต่ละครั้งให้สถานศึกษานำไปพัฒนาปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน

ทั้งนี้ ให้สถานศึกษาระบุรายละเอียดของคะแนนระหว่างภาคว่าประกอบด้วยอะไรบ้างในแต่ละสาระไว้ในระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาให้ชัดเจนว่ามีกรอบการวัดและประเมินอย่างไร มีสัดส่วนคะแนนในแต่ละเรื่องที่จะทำการวัดและประเมินผลคิดเป็นกึ่งเปอร์เซ็นต์ของคะแนนระหว่างภาค

ตัวอย่างกรอบรายละเอียดของคะแนนระหว่างภาค ประกอบด้วย

1. การให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา หมายถึง การที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา เช่น การร่วมเดินรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การเข้าร่วมในวันสำคัญ ร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา เป็นต้น

2. ผลงานที่กำหนดเป็นร่องรอยในแฟ้มสะสมงาน

3. การแสดงออกและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง การร่วมอภิปราย การช่วยงานกลุ่ม การตอบคำถาม ฯลฯ

4. การทดสอบ

(3) เครื่องมือและวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรายวิชา

วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งเน้นให้สถานศึกษาใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายในการวัดและประเมินผลรายวิชา ซึ่งสถานศึกษาอาจเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการต่างๆ ดังนี้

ก. การประเมินความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา อาจดำเนินการโดยใช้แบบทดสอบซึ่งมีทั้งแบบปรนัย และแบบอัตนัย แบบทดสอบปรนัย ได้แก่ ข้อสอบแบบเลือกตอบ แบบเติมคำ แบบถูกผิด แบบจับคู่ ส่วนแบบทดสอบอัตนัยจะเป็นการทดสอบที่ให้ผู้เรียนเขียนตอบจากคำถามที่กำหนดให้ หรือเขียนแสดงความคิดเห็น แสดงการคิดวิเคราะห์จากคำถามในแบบทดสอบ

ข. การประเมินทักษะการสื่อสาร อาจดำเนินการในรูปแบบและวิธีการต่างๆ ได้แก่

- การถามตอบระหว่างปฏิบัติกิจกรรม
- การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เรียน
- การสนทนาพบปะพูดคุยกับผู้เกี่ยวข้องกับผู้เรียน
- การสอบปากเปล่าเพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติ
- การอ่านบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียน
- การตรวจแบบฝึกหัดและตรวจรายงาน

ค. การประเมินทักษะการปฏิบัติ อาจดำเนินการในรูปแบบและวิธีการต่างๆ ได้แก่

- การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนตามรายการที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้
- การตรวจผลงานการปฏิบัติว่าถูกต้องสมบูรณ์ครบถ้วน มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด
- การให้ทำโครงการ
- การจัดทำแฟ้มประมวลประสบการณ์
- การประเมินจากการปฏิบัติจริงในงานอาชีพ
- การประเมินโดยการยอมรับความรู้ประสบการณ์

กรณีมีการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สถานศึกษาจะต้องมีการวัดและประเมินผลให้ครอบคลุมตามสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ ทั้งนี้การวัดผลรายวิชาต่างๆ ที่นำมาบูรณาการสามารถประเมินจากชิ้นงานเดียวกันได้ อนึ่งหากสาระและมาตรฐานใดไม่สามารถนำมาบูรณาการได้จะต้องจัดการเรียนรู้แล้ววัดและประเมินผลแยกต่างหาก แล้วจึงนำคะแนนที่ได้จากการเรียนรู้บูรณาการและที่จัดการเรียนรู้เพิ่มเติมมารวมกันเป็นคะแนนระหว่างภาคของรายวิชานั้นๆ

3) การวัดและประเมินผลปลายภาคเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลการเรียนรู้โดยรวมของผู้เรียนในแต่ละรายวิชา โดยใช้เครื่องมือ เช่น แบบทดสอบปรนัย แบบทดสอบอัตนัย แบบประเมินการปฏิบัติ เป็นต้น

การวัดและประเมินผลปลายภาคเรียนนั้น ผู้เรียนที่จะผ่านการประเมินรายวิชาใด จะต้องเข้าสอบปลายภาคเรียนและมีคะแนนปลายภาคเรียนรวมกับคะแนนระหว่างภาคเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำตามเกณฑ์ที่ สำนักงาน กศน. กำหนด

4) การตัดสินผลการเรียนรายวิชา

การตัดสินผลการเรียนรายวิชา ให้นำคะแนนระหว่างภาคเรียนมารวมกับคะแนนปลายภาคเรียน และจะต้องได้คะแนนไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 จึงจะถือว่าผ่านการเรียนในรายวิชานั้น

ทั้งนี้ ผู้เรียนต้องเข้าสอบปลายภาคเรียนด้วย แล้วนำคะแนนไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยให้ค่าระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ ดังนี้

ได้คะแนนร้อยละ 80 – 100	ให้ระดับ 4 หมายถึง ดีเยี่ยม
ได้คะแนนร้อยละ 75 – 79	ให้ระดับ 3.5 หมายถึง ดีมาก
ได้คะแนนร้อยละ 70 – 74	ให้ระดับ 3 หมายถึง ดี
ได้คะแนนร้อยละ 65 – 69	ให้ระดับ 2.5 หมายถึง ก่อนข้างดี
ได้คะแนนร้อยละ 60 – 64	ให้ระดับ 2 หมายถึง ปานกลาง
ได้คะแนนร้อยละ 55 – 59	ให้ระดับ 1.5 หมายถึง พอใช้
ได้คะแนนร้อยละ 50 – 54	ให้ระดับ 1 หมายถึง ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
ได้คะแนนร้อยละ 0 – 49	ให้ระดับ 0 หมายถึง ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด

กรณีผู้เรียนมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด ให้ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนในรายวิชาที่ได้ค่าระดับผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ประเมินจากแฟ้มสะสมงาน ประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานการเรียนรู้ (Performance Evaluation) ประเมินการปฏิบัติจริง (Authentic Assessment) ทดสอบย่อย (Quiz) ประเมินจากกิจกรรม โครงการ หรือแบบฝึกหัด เป็นต้น โดยเลือกให้สอดคล้องและเหมาะสมกับธรรมชาติของรายวิชา ถ้าผู้เรียนสามารถผ่านเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ที่คาดหวังแล้ว ให้ระดับผลการเรียนใหม่ โดยให้ค่าระดับผลการเรียนไม่เกิน 1 สำหรับผู้เรียนที่ปรับปรุงพัฒนาแล้ว ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ ให้ลงทะเบียนซ้ำในรายวิชาเดิมหรือเปลี่ยนรายวิชา ทั้งนี้ให้เป็นไปตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และดำเนินการให้เสร็จสิ้นก่อนปิดการลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนถัดไป

5) การขอเลื่อนสอบปลายภาค ในกรณีที่ผู้เรียนมีเหตุสุดวิสัย หรือมีเหตุจำเป็นฉุกเฉิน ไม่สามารถเข้าสอบปลายภาคเรียนตามวัน เวลา ตามที่กำหนด ผู้เรียนสามารถยื่นคำร้องขอเลื่อนสอบต่อสถานศึกษา โดยชี้แจงเหตุผลความจำเป็นพร้อมทั้งแสดงหลักฐาน ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องขอเลื่อนสอบต่อผู้มีอำนาจ

6) การประเมินซ่อม ผู้ที่มีสิทธิ์เข้ารับการประเมินซ่อม คือ ผู้เรียนที่เข้าสอบปลายภาคเรียนแต่ผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา โดยให้ผู้เรียนเข้ารับการประเมินซ่อมตามวัน เวลา สถานที่และวิธีที่สถานศึกษาหรือต้นสังกัดกำหนด และให้ค่าระดับผลการเรียนไม่เกิน 1

3.1.2 การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต

การประเมินกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต (กพช.) เป็นเงื่อนไขหนึ่งที่คุณเรียนทุกคนจะต้องได้รับการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด โดยผู้เรียนจะต้องทำกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง จึงจะได้รับการพิจารณาอนุมัติให้จบหลักสูตรในแต่ละระดับการศึกษา

3.1.3 การประเมินคุณธรรม

การประเมินคุณธรรม เป็นเงื่อนไขที่คุณเรียนทุกคนจะต้องได้รับการประเมินตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด จึงจะได้รับการพิจารณาให้จบหลักสูตรในแต่ละระดับการศึกษา โดยสำนักงาน กศน. ได้กำหนดคุณธรรมเบื้องต้นไว้ สำหรับผลการประเมินให้เป็นปรับปรุง พอใช้ ดี และดีมาก

3.2. การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ

3.2.1 หลักการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ

หลักการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในภาคเรียนสุดท้ายของทุกระดับการศึกษา ได้แก่ ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เข้ารับการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ ในสาระการเรียนรู้ ตามที่สำนักงาน กศน. กำหนด การประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติไม่มีผลต่อการได้หรือตกของผู้เรียน แต่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียน และการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของสถานศึกษา รวมทั้งเป็นข้อมูลในการส่งเสริมสถานศึกษาในด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ ให้มีคุณภาพใกล้เคียงกัน

สถานศึกษาต้องเตรียมผู้เรียนให้เข้ารับการประเมินด้วยความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ เพื่อให้ความร่วมมือในการประเมินเต็มความสามารถ โดยปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และเงื่อนไขการประเมินอย่างเคร่งครัด

3.2.2 ประโยชน์ของการประเมินคุณภาพการศึกษานอกระบบระดับชาติ

- 1) เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบผลการประเมินคุณภาพระหว่างกลุ่มผู้เรียนระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัด และระดับภาค ตลอดจนการประเมินภายนอกได้อย่างสมเหตุสมผล
- 2) ส่งเสริมและกระตุ้นให้สถานศึกษาให้ความสนใจอย่างจริงจังในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 3) สามารถใช้ผลการประเมินให้เป็นประโยชน์ทั้งในระดับผู้เรียน ระดับกลุ่ม ระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัดและระดับภาค
- 4) สร้างแรงจูงใจกระตุ้นและท้าทายให้ผู้เรียนทุกคนตั้งใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนและด้านอื่นๆ
- 5) เพื่อเป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียน แก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

แนวทางการประเมินคุณธรรม

การกำหนดให้การประเมินคุณธรรม เป็นเกณฑ์หนึ่งในการจบหลักสูตร นับเป็นความพยายามในการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรม ดังนั้น การประเมินคุณธรรม จึงเป็นกระบวนการสำคัญ ที่จะต้องดำเนินการให้ได้มาตรฐาน สำนักงาน กศน. จึงได้กำหนดแนวทางการประเมินคุณธรรมเบื้องต้น เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งใช้เป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน

หลักการ

การพัฒนาคุณธรรมในผู้เรียนมุ่งเน้นการกระตุ้นจิตสำนึกและส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนมีการประพฤติปฏิบัติคุณธรรม ที่เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เยาวชนในสังคม โดยบูรณาการการประเมินคุณธรรมไว้ในทุกรายวิชาและกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต ประเมินคุณธรรมจากการปฏิบัติจริง มีหลักฐาน และร่องรอยแสดงการปฏิบัติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างความตระหนัก และกระตุ้นจิตสำนึกในการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียน
2. เพื่อให้บุคลากรของสถานศึกษาประเมินคุณธรรมด้วยวิธีการที่ได้มาตรฐาน มีความชัดเจนเป็นแนวทางเดียวกัน

กรอบของคุณธรรม

คุณธรรมเบื้องต้นที่ สำนักงาน กศน. กำหนด เพื่อใช้เป็นหลักในการประเมินมีจำนวน 11 ประการ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 คุณธรรมเพื่อการพัฒนาตน ประกอบด้วย

1. สะอาด
2. สุภาพ
3. กตัญญูกตเวที

กลุ่มที่ 2 คุณธรรมเพื่อการพัฒนาการทำงาน ประกอบด้วย

4. ขยัน
5. ประหยัด
6. ซื่อสัตย์

กลุ่มที่ 3 คุณธรรมเพื่อการพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคม ประกอบด้วย

7. สามัคคี
8. มีน้ำใจ
9. มีวินัย
10. รักษา ศาสน์ กษัตริย์และรักษาความเป็นไทย
11. ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ความหมายของคุณธรรม

คุณธรรม หมายถึง สิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์ เป็นความดีงาม เป็นเครื่องประดับประดาใจให้เกิดความซื่อ กลัวบาปใฝ่ความดี และเป็นเครื่องกระตุ้น ผลักดันให้เกิดความรู้สึกลึกซึ้ง เกิดจิตสำนึกที่ดี ทำความดีต่อไป

สะอาด หมายถึง ปราศจากความมัวหมองทั้งกาย ใจ และสภาพแวดล้อม ความผ่องใสเป็นที่เจริญตาทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น ผู้ที่มีความสะอาด คือ ผู้รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย สิ่งแวดล้อมถูกต้องตามสุขลักษณะ ฝึกฝนจิตใจมิให้ขุ่นมัว จึงมีความแจ่มใสอยู่เสมอ

สุขภาพ หมายถึง เรียบร้อยอ่อนโยน ละมุนละม่อม มีกิจกรรมารยาทที่ดีงามมีสัมมาคารวะ ผู้ที่มีความสุขภาพ คือ ผู้ที่อ่อนน้อมถ่อมตนตามสถานภาพและกาลเทศะ ไม่ก้าวร้าวรุนแรง วางอำนาจ ข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง แต่ในเวลาเดียวกันยังคงมีความมั่นใจในตนเอง เป็นผู้ที่มีมารยาท วางตนเหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

กตัญญูกตเวทิตะ หมายถึง การดูแลเอาใจใส่พ่อแม่ บุพการี บุคคลในครอบครัว ครูและผู้มีพระคุณ ด้วยความยินดีและเต็มใจอย่างต่อเนื่อง ผู้ที่มีความกตัญญูกตเวทิตะ คือ ผู้ที่แสดงออกถึงการระลึกถึงผู้มีพระคุณและหาโอกาสตอบแทนพระคุณเมื่อมีโอกาส

ขยัน หมายถึง ความตั้งใจเพียรพยายามทำหน้าที่การทำงานอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมออดทน ความขยันต้องปฏิบัติควบคู่กับการใช้สติปัญญา แก้ปัญหาจนเกิดผลสำเร็จ ผู้ที่มีความขยัน คือ ผู้ที่ตั้งใจทำอย่างจริงจังต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควร เป็นคนสู้งาน มีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้าเผชิญอุปสรรค รั้งงานที่ทำ ตั้งใจทำหน้าที่อย่างจริงจัง

ประหยัด หมายถึง การรู้จักเก็บออมถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของแต่พอควรพอประมาณให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ ผู้ที่มีความประหยัด คือ ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม ถนอมใช้ทรัพย์สิน สิ่งของอย่างคุ้มค่า รู้จักทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ของตนเองอยู่เสมอ

ข้อสัจย์ หมายถึง ประพฤติตรงไม่เอนเอียงไม่มีเล่ห์เหลี่ยมมีความจริงใจ ปลอดภัย ความรู้สึกกล้าเอียง หรืออคติ ผู้ที่มีความซื่อสัตย์ คือ ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้งต่อหน้าที่ ต่อวิชาชีพ ตรงต่อเวลา ไม่ใช่เล่ห์กลคดโกงทั้งทางตรงและทางอ้อม รับรู้หน้าที่ของตนเองและปฏิบัติอย่างเต็มที่ ถูกต้อง

สามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพียงกัน ความกลมเกลียวกัน ความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ เกิดงานการอย่างสร้างสรรค์ปราศจากการทะเลาะวิวาท ไม่เอาไร้เอาเปรียบกัน เป็นการยอมรับความมีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางความคิด หลากหลายในเรื่องเชื้อชาติ ความกลมเกลียวในลักษณะเช่นนี้ เรียกอีกอย่างว่า ความสามานฉันท์ ผู้ที่มีความสามัคคี คือ ผู้ที่เปิดใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รับผิดชอบต่อตน ทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือเกื้อกูลกันเพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง แก้ปัญหา และจัดการความขัดแย้งได้ เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ พร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ

มีน้ำใจ หมายถึง ความจริงใจที่ไม่เห็นแก่เพียงตัวเองหรือเรื่องของตัวเอง แต่มีความเห็นอกเห็นใจเห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์ มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ ให้ความสนใจในความต้องการ ความจำเป็น ความทุกข์สุขของผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ผู้ที่มีน้ำใจ คือ ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จักแบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตัว เพื่อทำประโยชน์แก่ผู้อื่น เข้าใจ เห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อน อาสาช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกาย สติปัญญา ลงมือปฏิบัติการ เพื่อบรรเทาปัญหา หรือร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

มีวินัย หมายถึง การยึดมั่นในระเบียบแบบแผน ข้อบังคับและข้อปฏิบัติ ซึ่งมีทั้งวินัยในตนเองและวินัยต่อสังคม ผู้ที่มีวินัย คือ ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบของสถานศึกษา สถาบัน / องค์กร / สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดีปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ

รักษาศาสน์ กษัตริย์และรักษาความเป็นไทย หมายถึง การปฏิบัติตนตามหลักศาสนา มีความรักศรัทธาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ภาคภูมิใจและดำรงความเป็นไทย ร่วมกิจกรรมสำคัญทางศาสนา

ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หมายถึง การยึดมั่นศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขธำรงรักษาไว้ซึ่งความปกครองตามระบอบประชาธิปไตย การประพฤติตนในภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดีและการ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

บทบาทของสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง

บทบาทของสถานศึกษา

1. สร้างความเข้าใจกับครูและผู้เกี่ยวข้อง ถึงความสำคัญของการประเมินคุณธรรมผู้เรียน

2. สร้างความเข้าใจในความหมายของคุณธรรมแต่ละเรื่อง ข้อดีของการปฏิบัติตามคุณธรรม ทำความเข้าใจในพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละคุณธรรม พิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม ความเพียงพอของพฤติกรรมบ่งชี้ ในคุณธรรมแต่ละเรื่อง

3. ดำเนินการให้เกิดการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมให้เต็มศักยภาพของผู้เรียน

4. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลายทั้งภายในสถานศึกษาและในชุมชนหรือสังคม

5. เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ขยายให้กว้างขวางสู่ชุมชนและสังคมโดยประสานความร่วมมือกับชุมชนและสังคมในการทำกิจกรรม คุณธรรม และให้ข้อมูลผู้ที่มีการปฏิบัติตามคุณธรรมเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้ง ร่วมส่งเสริมให้มีการปฏิบัติอย่างยั่งยืน

6. จัดทำแนวทางการประเมินคุณธรรมของผู้เรียนในสถานศึกษาและให้ผู้เกี่ยวข้องปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน

บทบาทของครู

1. สร้างความเข้าใจให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของคุณธรรม คุณธรรมเบื้องต้น 11 ประการ และพฤติกรรมบ่งชี้ที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติ

2. ชี้แจงวิธีการและเกณฑ์การประเมินคุณธรรมจริยธรรมให้ผู้เรียนทราบ

3. แนะนำผู้เรียนในการรวบรวมเอกสารหลักฐานที่ผู้เรียนสามารถนำมาเป็นหลักฐานเพื่อประกอบการประเมิน

4. บูรณาการการพัฒนาคุณธรรมในการจัดกระบวนการเรียนรู้

5. กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรม หรือสร้างสรรค์กิจกรรมอย่างหลากหลาย

6. บันทึกผลการประเมิน รวบรวมร่องรอย หลักฐาน ที่สะท้อนการปฏิบัติคุณธรรมแต่ละเรื่องของผู้เรียน

7. สรุปผลการประเมินคุณธรรม จริยธรรม ทุกภาคเรียนและแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบเพื่อนำไปพัฒนาตนเอง

8. ครูและผู้เรียนร่วมวิเคราะห์ผลการประเมินและกำหนดรูปแบบ/กิจกรรม ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม โดยสอดคล้องในกระบวนการเรียนรู้

บทบาทของผู้เรียน

1. ศึกษาพฤติกรรมบ่งชี้ของคุณธรรมแต่ละด้าน

2. ฝึกปฏิบัติ พัฒนาตนเองให้มีคุณธรรมตามพฤติกรรมบ่งชี้

3. รวบรวมหลักฐานเพื่อแสดงถึงการประพฤติปฏิบัติตามคุณธรรมด้านต่างๆ

4. ประเมินตนเองตามแบบประเมินคุณธรรม

5. ส่งแบบประเมินตนเองพร้อมหลักฐานให้ครู

บทบาทขององค์กรนักศึกษา และภาคีเครือข่าย

1. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรม

2. ร่วมประเมินคุณธรรม

3. สร้างแรงจูงใจ โดยจัดกิจกรรมยกย่อง ชมเชย ให้กำลังใจ ประกาศเกียรติคุณ

การประเมินคุณธรรม

1. ประเมินคุณธรรมตามพฤติกรรมบ่งชี้ที่เสนอไว้เป็นแนวทาง และสามารถกำหนดพฤติกรรมบ่งชี้เพิ่มขึ้นจากพฤติกรรมบ่งชี้ที่เสนอไว้ในคุณธรรมแต่ละเรื่อง โดยกำหนดให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนหรือชุมชน

2. การประเมินคุณธรรมควรดำเนินการประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสอบถาม การสัมภาษณ์ หรือผลงานของผู้เรียน โดยมีบุคคลหลายฝ่ายร่วมประเมิน เช่น ครู ผู้เรียนประเมินตนเอง กลุ่มเพื่อนร่วมประเมิน เป็นต้น รวมทั้ง มีหลักฐานประกอบการประเมินคุณธรรมที่ชัดเจนและเชื่อถือได้

3. การประเมินคุณธรรมให้ประเมินอย่างต่อเนื่อง ประเมินจากการเข้าร่วมกิจกรรม พบกลุ่ม ผลงานของผู้เรียนที่ครอบคลุมหมาย การจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิต หรือกิจกรรมตามที่สถานศึกษากำหนด

4. สถานศึกษาอาจกำหนดคุณธรรมเพิ่มขึ้นจากที่เสนอไว้ตามความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษาและชุมชน

พฤติกรรมบ่งชี้

พฤติกรรมบ่งชี้ เป็นข้อกำหนดเชิงพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่าการปฏิบัติดังกล่าว สอดคล้องกับคุณธรรม จัดทำขึ้นเป็นแนวทางให้สถานศึกษาใช้เป็นข้อมูลในการประเมินคุณธรรมผู้เรียน สถานศึกษาสามารถปรับหรือเพิ่มเติมพฤติกรรมบ่งชี้ดังกล่าวให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายได้โดยมีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มคุณธรรม	คุณธรรม	พฤติกรรมบ่งชี้
กลุ่มที่ 1. คุณธรรมเพื่อ การพัฒนาตน	1. สะอาด	1. รักษาความสะอาดของร่างกาย/เครื่องแต่งกาย 2. ผลงานที่ได้รับมอบหมาย มีความสะอาดและเป็นระเบียบ 3. รักษาความสะอาดของที่อยู่อาศัย/สถานที่พบกลุ่ม/ศูนย์การเรียนรู้ 4. รักษาความสะอาดของที่สาธารณะ 5. มีจิตใจแจ่มใส
	2. สุภาพ	1. แสดงกิริยาท่าทางสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้อื่น ด้วยความ มั่นใจในตนเอง 2. วาจาสุภาพ กล่าวคำขอบคุณหรือขอโทษได้อย่างเหมาะสมตาม สถานการณ์ 3. สามารถควบคุมอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ 4. มีสัมมาคารวะและวางตัวในสังคมได้เหมาะสมกับความเป็นไทย
	3. กตัญญู กตเวทิต	1. ดูแล/ช่วยเหลือ หรือให้การอุปการะ เอาใจใส่บิดามารดา ผู้มีพระคุณ 2. ตอบแทนบุญคุณ อาสาช่วยเหลือ ครูอาจารย์ และสถานศึกษา 3. มีส่วนร่วม ช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ 4. ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ

กลุ่มคุณธรรม	คุณธรรม	พฤติกรรมบ่งชี้
กลุ่มที่ 2 คุณธรรมเพื่อ การพัฒนา การทำงาน	4. ขยัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ การทำงานด้วยความตั้งใจ มีความเพียรพยายาม กระตือรือร้น 2. ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ถูกต้องและเสร็จทันตามกำหนด 3. แสวงหาความรู้ อย่างต่อเนื่อง 4. แก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง 5. ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
	5. ประหยัด	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีการออม 2. ทำบัญชี รับ-จ่าย ของตนเอง 3. ใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผลไม่ฟุ่มเฟือย 4. ใช้ทรัพย์สิน สิ่งของของสถานศึกษาและสาธารณะอย่างประหยัด 5. ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเหมาะสมกับงาน
	6. ซื่อสัตย์	<ol style="list-style-type: none"> 1. ไม่คัดลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง 2. ตรงต่อเวลา ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น 3. ไม่ทุจริต ประพฤติ ปฏิบัติตรงต่อหน้าที่ 4. พูดความจริง ปราศจากความลำเอียงหรืออคติ 5. ไม่เอาสิ่งของของคนอื่นมาเป็นของตนเอง

กลุ่มคุณธรรม	คุณธรรม	พฤติกรรมบ่งชี้
กลุ่มที่ 3 คุณธรรมเพื่อ การพัฒนา การอยู่ร่วมกัน ในสังคม	7. สามัคคี	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมกิจกรรมกับหมู่คณะด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน 2. เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย 3. มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี 4. ยอมรับในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และของผู้อื่น ตลอดจนยอมรับการตัดสินของกลุ่ม
	8. มีน้ำใจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีความจริงใจไม่เห็นแก่ตัว มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เอื้ออาทร 2. ให้ความช่วยเหลือ เอาใจใส่ให้ความสนใจในชีวิตความเป็นอยู่ของผู้อื่นที่เดือดร้อน 3. เสียสละ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น 4. ร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน
	9. มีวินัย	<ol style="list-style-type: none"> 1. ปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและข้อตกลงของสถานศึกษาและสังคม 2. เข้าร่วมกิจกรรมหรือปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายและตรงต่อเวลา 3. ปฏิบัติตนถูกต้องตามศีลธรรมที่ดีงาม 4. เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชนและสังคม
	10. รักษา ศาสน์ กษัตริย์และรักษา ความเป็นไทย	<ol style="list-style-type: none"> 1. การปฏิบัติตนตามหลักศาสนา 2. มีความรักศรัทธาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ 3. ภาคภูมิใจและดำรงความเป็นไทย 4. ร่วมกิจกรรมสำคัญทางศาสนา
11. ยึดมั่นในวิถี ชีวิตและการ ปกครองตาม ระบอบ ประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข		<ol style="list-style-type: none"> 1. ยึดมั่นศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2. ชำรงรักษาไว้ซึ่งความปกครองตามระบอบประชาธิปไตย 3. ประพฤติตนในภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี 4. ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

ระยะเวลาการประเมิน

1. ดำเนินการประเมินคุณธรรมผู้เรียนระหว่างภาคเรียนและสรุปผลการประเมินเมื่อสิ้นสุดภาคเรียน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาคุณธรรมผู้เรียนในภาคเรียนถัดไป
2. ดำเนินการประเมินคุณธรรมต่อเนื่องทุกภาคเรียนจนจบการศึกษาแต่ละระดับ ซึ่งสถานศึกษาจะเห็นพัฒนาการคุณธรรมของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนจนจบการศึกษา
3. สถานศึกษาพึงแจ้งผลการประเมินในระหว่างภาคเรียนให้ผู้เรียนทราบถึงระดับผลการประเมินที่ตนเองได้รับ และสถานศึกษาต้องเสนอแนะ หรือจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้บรรลุตามเกณฑ์ที่กำหนด

เกณฑ์การประเมิน

การประเมินคุณธรรม กำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 4 ระดับ คือ

ดีมาก	หมายถึง	ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ร้อยละ 90 ขึ้นไป ของพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละคุณธรรม
ดี	หมายถึง	ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ร้อยละ 70-89 ของพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละคุณธรรม
พอใช้	หมายถึง	ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ร้อยละ 50-69 ของพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละคุณธรรม
ปรับปรุง	หมายถึง	ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามตัวบ่งชี้ ร้อยละ 0-49 ของพฤติกรรมบ่งชี้ในแต่ละคุณธรรม

การสรุปผลการประเมิน

การสรุปผลการประเมินคุณธรรม ใช้ผลการประเมินในภาคเรียนสุดท้ายที่ผู้เรียนจบการศึกษา เพื่อนำผลการประเมินไปประกอบการศึกษาต่อหรือเพื่อประโยชน์อื่น

ในกรณีที่ผู้เรียนย้ายสถานศึกษา ให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียดผลการประเมินในแต่ละภาคเรียนแนบพร้อมกับระเบียบแสดงผลการเรียน

แบบประเมิน

แบบประเมินคุณธรรมผู้เรียน มี 2 แบบ

แบบ 1 แบบประเมินคุณธรรมตามพฤติกรรมบ่งชี้รายภาคเรียน ใช้สำหรับบันทึกผลการประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคลในแต่ละภาคเรียน

แบบ 2 แบบรายงานผลการประเมินคุณธรรม ใช้เป็นหลักฐานมอบให้ผู้เรียนเมื่อสำเร็จการศึกษา เพื่อผู้เรียนนำไปใช้ประกอบการศึกษาหรือประโยชน์อื่น

ตัวอย่างการประเมินคุณธรรม

แบบ 1

แบบประเมินคุณธรรมตามพฤติกรรมบ่งชี้รายภาคเรียน

ภาคเรียนที่ /

ชื่อ-ชื่อสกุล.....รหัสประจำตัวนักศึกษา.....

ชื่อสถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ จังหวัด

คุณธรรม/พฤติกรรมบ่งชี้	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หลักฐานการประเมิน
1. สะอาด			
1.1 รักษาความสะอาดของร่างกาย/เครื่องแต่งกาย			สังเกตจากการแต่งกายมาพบกลุ่ม
1.2 ผลงานที่ได้รับมอบหมาย มีความสะอาดและเป็นระเบียบ			ผลงาน/ใบงานที่มอบหมาย
1.3 รักษาความสะอาดของที่อยู่อาศัย/สถานที่พบกลุ่ม/ศูนย์การเรียน			สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่ม
1.4 รักษาความสะอาดที่สาธารณะ			สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่ม
1.5 มีจิตใจแจ่มใส			สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่ม
สรุป			
2. สุภาพ			
2.1 แสดงกิริยาท่าทางสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้อื่นด้วยความมั่นใจในตนเอง			สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
2.2 วาจาสุภาพ กล่าวคำขอบคุณหรือขอโทษได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์			สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
2.3 สามารถควบคุมอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ในสถานการณ์ต่างๆ ได้			สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
2.4 มีสัมมาคารวะและวางตัวในสังคมได้เหมาะสมกับความเป็นไทย			สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
สรุป			
3. กตัญญูกตเวที			
3.1 ดูแล/ช่วยเหลือ หรือให้การอุปการะ เอาใจใส่ บิดามารดา ผู้มีพระคุณ			สังเกตพฤติกรรมและสอบผู้ใกล้ชิด
3.2 ตอบแทนบุญคุณ อาสาช่วยเหลือ ครูอาจารย์ และสถานศึกษา			สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มและทำกิจกรรม
3.3 มีส่วนร่วม ช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ			สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มและทำกิจกรรม
3.4 ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ			สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มและทำกิจกรรม
สรุป			

คุณธรรม/พฤติกรรมบ่งชี้	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หลักฐานการประเมิน
4. ขยัน			
4.1 ร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ การทำงานด้วยความตั้งใจมีความเพียรพยายาม กระตือรือร้น			สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ขณะพบกลุ่มและทำกิจกรรม
4.2 ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ถูกต้องและเสร็จทันตามกำหนด			สังเกตพฤติกรรมและผลงานที่มอบหมายให้
4.3 แสวงหาความรู้ อย่างต่อเนื่อง			สังเกตพฤติกรรมและผลงานที่มอบหมายให้
4.4 แก้ปัญหาด้วยตัวเอง			
4.5 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์			สังเกตพฤติกรรมและผลงานที่มอบหมายให้
สรุป			
5. ประหยัด			
5.1 มีการออม			สังเกตพฤติกรรมและมอบหมายให้มีการทำบัญชีครัวเรือน
5.2 ทำบัญชี รับ-จ่าย ของตนเอง			สมุดบัญชีครัวเรือน
5.3 ใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผลไม่ฟุ่มเฟือย			สังเกตพฤติกรรมและมอบหมายให้มีการทำบัญชีครัวเรือน
5.4 ใช้ทรัพย์สิน สิ่งของของสถานศึกษาและสาธารณะ อย่างประหยัด			สังเกตพฤติกรรมและมอบหมายให้มีการทำบัญชีครัวเรือน
5.5 ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเหมาะสมกับงาน			สังเกตพฤติกรรมและมอบหมายให้มีการทำบัญชีครัวเรือน
สรุป			
6. ซื่อสัตย์			
6.1 ไม่คัดลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง			สังเกตพฤติกรรมการพบกลุ่มและการมีส่วนร่วม/ผลงานที่มอบหมายให้
6.2 ตรงต่อเวลา ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น			สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
6.3 ไม่ทุจริต ประพฤติ ปฏิบัติตรงต่อหน้าที่			สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
6.4 พูดความจริง ปราศจากความลำเอียงหรืออคติ			สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
6.5 ไม่เอาสิ่งของคนอื่นมาเป็นของตนเอง			สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
สรุป			

คุณธรรม/พฤติกรรมบ่งชี้	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หลักฐานการประเมิน
7. สามัคคี			
7.1 ร่วมกิจกรรมกับหมู่คณะด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน			สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
7.2 เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย			สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
7.3 มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี			สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
7.4 ยอมรับในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และของผู้อื่น ตลอดจนยอมรับการตัดสินของกลุ่ม			สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
สรุป			
8. มีน้ำใจ			
8.1 มีความจริงใจไม่เห็นแก่ตัว มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เอื้ออาทร			สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
8.2 ให้ความช่วยเหลือ เอาใจใส่ให้ความสนใจในชีวิตความเป็นอยู่ของผู้อื่น ที่เดือดร้อน			สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
8.3 เสียสละ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น			สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
8.4 ร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน			สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
สรุป			
9. วินัย			
9.1 ปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและข้อตกลงของสถานศึกษาและสังคม			สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
9.2 เข้าร่วมกิจกรรมหรือปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายและตรงต่อเวลา			สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
9.3 ปฏิบัติตนถูกต้องตามศีลธรรมที่ดีงาม			สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
9.4 เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชนและสังคม			สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
สรุป			

คุณธรรม/พฤติกรรมบ่งชี้	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หลักฐานการประเมิน
10. รักษา ศาสน์ กษัตริย์และรักษาความเป็นไทย			สัมภาษณ์เพื่อน/สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม
10.1 การปฏิบัติตนตามหลักศาสนา			สัมภาษณ์เพื่อน/สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม
10.2 มีความรักศรัทธาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์			สัมภาษณ์เพื่อน/สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม
10.3 ภาควุมิใจและดำรงความเป็นไทย			สัมภาษณ์เพื่อน/สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม
10.4 ร่วมกิจกรรมสำคัญทางศาสนา			กิจกรรม กพช.
สรุป			
11. ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข			
11.1 ยึดมั่นศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข			สัมภาษณ์เพื่อน/สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม
11.2 ดำรงรักษาไว้ซึ่งความปกครองตามระบอบประชาธิปไตย			สัมภาษณ์เพื่อน/สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม
11.3 ประพฤติตนในภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี			สัมภาษณ์เพื่อน
11.4 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น			สัมภาษณ์เพื่อน
สรุป			
สรุป (ร้อยละ)			
ข้อคิดเห็นของผู้ประเมิน			
.....			
.....			
.....			
.....			

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน
 (.....)
 ครู กศน.ตำบล

ตัวอย่างการกรอกข้อมูล แบบประเมินคุณธรรมตามพฤติกรรมบ่งชี้รายภาคเรียน

ภาคเรียนที่/.....

ชื่อ-ชื่อสกุล..... รหัสประจำตัวนักศึกษา.....

ชื่อสถานศึกษา..... จังหวัด.....

คุณธรรม/พฤติกรรมบ่งชี้	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หลักฐานการประเมิน
1. สะอาด			
1.1 รักษาความสะอาดของร่างกาย/เครื่องแต่งกาย	✓		สังเกตจากการแต่งกายมาพบกลุ่ม
1.2 ผลงานที่ได้รับมอบหมาย มีความสะอาดและเป็นระเบียบ	✓		ผลงาน/ใบงานที่มอบหมาย
1.3 รักษาความสะอาดของที่อยู่อาศัย/สถานที่พบกลุ่ม/ศูนย์การเรียนรู้		✓	สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่ม
1.4 รักษาความสะอาดที่สาธารณะ		✓	สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่ม
1.5 มีจิตใจแจ่มใส	✓		สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่ม
สรุป	60 % พอใช้		
2. สุขภาพ			
2.1 แสดงกิริยาท่าทางสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตนต่อผู้อื่นด้วยความมั่นใจในตนเอง	✓		สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
2.2 วาจาสุภาพ กล่าวคำขอขอบคุณหรือขอโทษได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์	✓		สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
2.3 สามารถควบคุมอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ในสถานการณ์ต่างๆ ได้		✓	สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
2.4 มีสัมมาคารวะและวางตัวในสังคมได้เหมาะสมกับความเป็นไทย	✓		สังเกตพฤติกรรมมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
สรุป	75 % ดี		
3. กตัญญูกตเวที			
3.1 ดูแล/ช่วยเหลือ หรือให้การอุปการะ เอาใจใส่ บิดามารดา ผู้มีพระคุณ	✓		สังเกตพฤติกรรมและสอบผู้ใกล้ชิด

3.2 ตอบแทนบุญคุณ อาสาช่วยเหลือ ครูอาจารย์ และสถานศึกษา	✓		สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ขณะพบกลุ่มและทำกิจกรรม
3.3 มีส่วนร่วม ช่วยเหลือและพัฒนาชุมชน สังคม หรือประเทศชาติ		✓	สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ขณะพบกลุ่มและทำกิจกรรม
3.4 ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ	✓		สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ขณะพบกลุ่มและทำกิจกรรม
สรุป	75 % ดี		

คุณธรรม/พฤติกรรมบ่งชี้	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หลักฐานการประเมิน
4. ขยัน			
4.1 ร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ การทำงานด้วยความ ตั้งใจมีความเพียรพยายาม กระตือรือร้น	✓		สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ขณะพบกลุ่มและทำกิจกรรม
4.2 ทำงานที่ได้รับมอบหมายได้ถูกต้องและเสร็จทัน ตามกำหนด	✓		สังเกตพฤติกรรมและผลงานที่ มอบหมายให้
4.3 แสวงหาความรู้ อย่างต่อเนื่อง		✓	สังเกตพฤติกรรมและผลงานที่ มอบหมายให้
4.4 แก้ไขปัญหาได้ด้วยตัวเอง		✓	
4.5 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	✓		สังเกตพฤติกรรมและผลงานที่ มอบหมายให้
สรุป	60 % พอใช้		
5. ประหยัด			
5.1 มีการออม	✓		สังเกตพฤติกรรมและมอบหมาย ให้ มีการทำบัญชีครัวเรือน
5.2 ทำบัญชี รับ-จ่าย ของตนเอง	✓		สมุดบัญชีครัวเรือน
5.3 ใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุผลไม่ฟุ่มเฟือย	✓		สังเกตพฤติกรรมและมอบหมาย ให้ มีการทำบัญชีครัวเรือน
5.4 ใช้ทรัพย์สิน สิ่งของของสถานศึกษาและ สาธารณะ อย่างประหยัด		✓	สังเกตพฤติกรรมและมอบหมาย ให้ มีการทำบัญชีครัวเรือน
5.5 ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าเหมาะสมกับงาน	✓		สังเกตพฤติกรรมและมอบหมาย ให้

			มีการทำบัญชีครัวเรือน
สรุป	80 % ดี		
6. ชื่อสัตย์			สังเกตพฤติกรรมการพบกลุ่มและ
6.1 ไม่คัดลอกหรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง	✓		การมีส่วนร่วม/ผลงานที่มอบหมายให้
6.2 ตรงต่อเวลา ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น	✓		สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
6.3 ไม่ทุจริต ประพฤติ ปฏิบัติตรงต่อหน้าที่	✓		สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
6.4 พูดความจริง ปราศจากความลำเอียงหรืออคติ	✓		สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
6.5 ไม่เอาสิ่งของคนอื่นมาเป็นของตนเอง	✓		สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
สรุป	100 % ดีมาก		

คุณธรรม/พฤติกรรมบ่งชี้	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หลักฐานการประเมิน
7. สามัคคี			
7.1 ร่วมกิจกรรมกับหมู่คณะด้วยความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน	✓		สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
7.2 เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลาย	✓		สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
7.3 มีภาวะความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี		✓	สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
7.4 ยอมรับในบทบาทหน้าที่ของตนเอง และของผู้อื่น ตลอดจนยอมรับการตัดสินของกลุ่ม	✓		สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
สรุป	75 % ดี		
8. มีน้ำใจ			
8.1 มีความจริงใจไม่เห็นแก่ตัว มีความ	✓		สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม

เอื้อเพื่อเอื้อแม่ เอื้ออาทร			
8.2 ให้ความช่วยเหลือ เอาใจใส่ให้ความสนใจในชีวิตความเป็นอยู่ของผู้อื่น ที่เดือดร้อน	✓		สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
8.3 เสียสละ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น	✓		สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
8.4 ร่วมสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน		✓	สังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วม ขณะพบกลุ่มที่มีต่อครูและเพื่อน
สรุป	75 % ดี		
9. วินัย			
9.1 ปฏิบัติตนตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับและข้อตกลงของสถานศึกษาและสังคม	✓		สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
9.2 เข้าร่วมกิจกรรมหรือปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายและตรงต่อเวลา		✓	สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
9.3 ปฏิบัติตนถูกต้องตามศีลธรรมที่ดีงาม	✓		สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
9.4 เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชนและสังคม	✓		สังเกตพฤติกรรมจากการพบกลุ่มและการเข้าร่วมกิจกรรม
สรุป	75 % ดี		

คุณธรรม/พฤติกรรมบ่งชี้	ผ่าน	ไม่ผ่าน	หลักฐานการประเมิน
10. รักษา ศาสน์ กษัตริย์และรักษาความเป็นไทย			
10.1 การปฏิบัติตนตามหลักศาสนา	✓		สัมภาษณ์เพื่อน/สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม
10.2 มีความรักศรัทธาและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์	✓		สัมภาษณ์เพื่อน/สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม
10.3 ภาควุมใจและดำรงความเป็นไทย	✓		สัมภาษณ์เพื่อน/สังเกตการเข้าร่วมกิจกรรม

10.4 ร่วมกิจกรรมสำคัญทางศาสนา	✓		กิจกรรม กพช.
สรุป	100 % ดีมาก		
11. ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข			
11.1 ยึดมั่นศรัทธาในระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	✓		สัมภาษณ์เพื่อน/สังเกตการ การเข้าร่วมกิจกรรม
11.2 ชำรงรักษาไว้ซึ่งความปกครองตามระบอบ ประชาธิปไตย	✓		สัมภาษณ์เพื่อน/สังเกตการ เข้าร่วมกิจกรรม
11.3 ประพฤติตนในภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี		✓	สัมภาษณ์เพื่อน
11.4 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	✓		สัมภาษณ์เพื่อน
สรุป	75 % ดี		

แบบรายงานผลการประเมินคุณธรรม

ระดับ

สถานศึกษา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ..... จังหวัด.....

รหัสประจำตัวนักศึกษา ชื่อ - สกุล

เลขประจำตัวประชาชน

กลุ่มคุณธรรม	คุณธรรม	ร้อยละ	ผลการประเมิน
คุณธรรมเพื่อพัฒนาตน	1. สะอาด		
	2. สุภาพ		
	3. ความกตัญญูกตเวที		
สรุป			
คุณธรรมเพื่อพัฒนาการทำงาน	1. ซื่อสัตย์		
	2. ความประหยัด		
	3. ความซื่อสัตย์สุจริต		
สรุป			
คุณธรรมเพื่อพัฒนาการอยู่ร่วมกันในสังคม	1. ความสามัคคี		
	2. ความมีน้ำใจ		
	3. ความมีวินัย		
	4. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ และรักษาความเป็นไทย		
	5. ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข		
สรุป			
สรุปในภาพรวม			
บันทึกความเห็นของสถานศึกษา			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			
.....			

ลงชื่อ ผู้อำนวยการสถานศึกษา

(.....)

.....

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงาน กศน. (2553). หนังสือ สำนักงาน กศน. ที่ ศช 0210.03/1164 เรื่อง การกำหนดสัดส่วน
คะแนนระหว่างภาคเรียนต่อปลายภาคเรียน ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับ
การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ลงวันที่ 26 มีนาคม 2553
- สำนักงาน กศน. (2555). ประกาศสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
เรื่อง ปรับเกณฑ์การวัดและประเมินผล และการกำหนดระยะเวลาในการมีสิทธิ์เข้าสอบปลาย
ภาคเรียน หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551 ลงวันที่
8 ตุลาคม 2555
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.(2557).ประกาศสำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เพิ่มจำนวน
ชั่วโมงกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษามัธยมศึกษา
ตอนต้น พุทธศักราช 2551. ลงวันที่ 18 มีนาคม 2557
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.(2555).คู่มือการดำเนินงาน
หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2551
(ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2555) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ ฯ : รั้งสีการพิมพ์